

23.5x32.88	1	28	עמוד	כותרת	ידיעות אשדוד - כותרת	01/08/2014	43659840-9
124350 - פרספור בייו ושות משרד עורכי די -							

8,200 עסקים קטנים משלמים את מחיר המבצע

החנויות, המסעדות ובתי הקפה באשדוד התרוקנו מאדם בשלושת השבועות האחרונים • בעלי העסקים מדווחים על ירידה של 60 אחוז בהכנסות, שיתבטאו בהפסדים של מאות מיליוני שקלים • למרות הבטחות הממשלה על ביצועים, הלקחים ממבצע עמוד ענן לא מעודדים • "המדינה פיצתה רק 70 אחוז מהנזק", אומר יו"ר מט"י, שוקי בן שבת

הפגיעה הכלכלית באה לידי ביטוי גם אצל מעסיקים שאינם בעלי חנויות. בעקבות הניחות פיקוד העורף הם אינם יכולים לחייב את העובדים שלהם יש ילדים מתחת לגיל 14 להתייצב בעבודה, אך מנגד עליהם לשלם להם שכר מלא. אף על פי שיובטח להם פי"צוי מהמדינה הם אמורים לשלם משכורות כעת, ועבור חלקם מדובר באתגר כלכלי לא פשוט. בכנס תעשיינים שנערך השבוע בנמל אשדוד בהשתתפות 25 מנכ"לים של חברות תעשייה, אמרו התעשיינים שיש 80 אחוז נוכחות בעבודה, מה שמאפשר להם לשמור על שגרה. "אבל מצד שני", אומרת ראש אגף לפיתוח תעשייה בעירייה, ד"ר סמדר איצקוביץ', "התעשיינים ביקשו לכונן לקראתם גם מבחינת פריסת תשלומים, דחיית המע"מ, ואולי לתת 50 אחוז מהמקור מה על הפיצוי כבר עתה, כמו שהיה בעמוד ענן". לרובי איצקוביץ', התעשיינים דיברו על ירידה בהכנסות.

גן העיר השבוע. רחובות שוממים | צילום: אבי רוקח

עו"ד יואב ביינ משרד עו"ד פרופ' ביינ ושות' מטיל ספק בכל עניין הפיצוי. עו"ד ביינ פנה לממשלה בבקשה שתפעל לתיקון פגמים מהותיים בטישת תקנות מס רכוש וקרן פיצויים שעתידות להיות מאושרות. לדבריו, אם המבצע ימשך גם בחודש אוגוסט ייהיה צורך להשוות את מחזורי העסקים לתקופה המקבילה אשתקד באופן נפרד (יולי מול יולי ואוגוסט מול אוגוסט), ולא כמקשה אחת כפי שמוצע בטייטא. עוד הוא טוען כי טישת התקנות אינה מקיפה בכל הנוגע לאיכות שעות העבודה. כלומר, בעוד שבמבצע עמוד ענן קבע פיקוד העורף ביחס לאזורים מסוימים שלא לצאת לעבודה, כעת במבצע צוק איתן על כל העובדים להגיע לעבודתם, למעט הורים לילדים עד גיל 14. בתוצאה מכך התקנות אינן מאפשרות פיצוי לבעלי עסקים על עובדים שחששו להגיע לעבודה אף על פי שפיקוד העורף לא הנחה זאת ביחס אליהם.

היטיבה להגדיר זאת עו"ד יעל ברדה, שפ"רסמה מאמר בעיתון המקוון "המקום הכי חם בגיהנום". לשיטתה, כל עוד המבצע הצבאי אינו מוגדר "מלחמה" אלא ימשיך להיות על תקן "מבצע", העסקים יפסידו ויספגו יותר. "הדרום לא רק שילם את המחיר הביטחוני" ני בקו ראשון", כתבה ברדה. "יישובי הדרום שילמו גם את המחיר הכלכלי וגם את הקושי המיידש שיש בלהקים עסקים קטנים מחדש בתנאים קשים שגרתיים, שרובנו הגדול מכיר ממלחמת ההישרדות הכלכלית האכזרית שבה יוקר המחיה גבוה מהמחש"כורות או הרווח. אין מלחמה כי אם הייתה מלחמה שמוגדרת בחוק (רובנו הרי מסכימים שיש מלחמה בפועל, במציאות) אז הממשלה הייתה מכריזה על 'מצב מלחמה'. אבל היא לא עושה את זה בגלל שזה יעלה הרבה כסף לאוצר. אם יש מצב מלחמה או הממשלה יכולה להתקן תקנות חירום כדי שעסקים לא יקרסו, ולשלם פיצויים מוגדלים לעובדים ולמעסיקים שנפגעים בצורה קשה כל כך. ואם יש מצב מלחמה, אז הפיצויים לא יהיו מוגבלים רק ליישובי עוטף עזה ושדר"רות, אלא יכללו גם את אשדוד ואשקלון, את באר שבע ואופקים, את רהט ודימונה ועוד – וזה הרבה מאוד כסף".

הורחב מעגל הפיצויים

ועדת הכספים אישרה פיצויים על נזקים ביישובים בטווח של 40 ק"מ מגבול הרצועה, בסכום משוער של כמיליארד שקל • בעלי עסקים מהדרום מבקשים הכרה כנזקי מלחמה

פיצוי מוגדל לעסקים בדרום: המדינה תפצה בעלי עסקים גם על נזק עקיף שנגרם להם בשל המלחמה, כשעל פי ההערכות מדובר בסכום של כמיליארד שקל – גבוה משמעותית ממבצע עמוד ענן, או פיצתה המדינה את העסקים ב-350 מיליון שקל. לפי הערכות המדינה, הנזק לתעשייה בדרום יגיע ל-330 מיליון שקל נכון לשבוע החולף. בוועדת הכספים של הכנסת הוחלט ביום רביעי השבוע כי בעלי עסקים ברדיוס של עד שבעה קילומטרים ויכלו לבחור בין מסלול אדום, המותאם אישית לכל נפגע (פיצוי מלא תוך הוכחת הנזקים), למסלול "ירוק" מהיר (שכר שולם לעובדים, מחזור עסקי והוצאות שוטפות). בעלי עסקים ברדיוס שבין שבעה ל-40 קילומטר, ובכלל זאת אשדוד ואשקלון, יוכלו להגיש תביעה באחד מארבעה מסלולים אפשריים: פיצוי בגין שכר שמשולם לעובדים שלא הגיעו לעבודה בשל שמירה על ילדים עד גיל 14; פיצוי על פי השינוי במחזור העסקים בהשוואה לתקופה המקבילה; פיצוי בגין הוצאות מיוחדות; או פיצוי בגין נזק לחקלאות.

עוד החליטה הוועדה שמגישי התביעות יקבלו מקרמות על סך 50 אחוז מהפיצויים שקיבלו במבצע עמוד ענן בטרם יתבררו התביעות שלהם. זו הבטחה שהביא השבוע מנהל רשות המסים, משה אשר, לוועדת הכספים בראשות ח"כ ניסן סלומינסקי. הוועדה התכנסה כדי לדון בגובה הפיצויים של תושבי הדרום, שהם המשלמים העיקריים את הנזקים של המלחמה. עם זאת מבחינת הפירוט הכספי טרם התקבלו החלטות והוועדה תתכנס שוב בשבוע הבא. הפיצויים הללו אינם כוללים את הנזקים הישירים שהסבו הרקטות ונמצאים באחריות מס רכוש.

חברת המחקר "דן אנד ברדסטריט" פרסמה השבוע כי מתחילת מבצע צוק איתן עלתה באופן משמעותי רמת הסיכון בקרב העסקים המצויים בטווח של עד כ-40 ק"מ מרצועת עזה. בטווח זה פועלים כ-25 אלף בתי עסק – 4.8 אחוזים מכלל העסקים הפעילים ביישראל. מתוכם, כ-32 אחוז הם בענף המסחר; כ-44 אחוז מטפלים במתן שירותים וכ-24 אחוז בתעשייה. לפי חברת המחקר, אחד מכל חמישה עסקים בדרום נמצא בסכנת סגירה. ובתוך כך, השבוע החלה להתגבש באמצעות הפייסבוק החתמה המונית של בעלי עסקים קטנים בדרום בפנייה לראש הממשלה בנימין נתניהו, לשר הכלכלה נפתלי בנט ולשר האוצר יאיר לפיד. דרישתם: להכריז על המבצע בעזה כעל מלחמה, שכן יש לכך משמעות פונקציונלית קשורות בפיוצויים נדיבים יותר לפי החוק. החתומים דורשים מהשרים לתקן תקנות חירום כלכליות.

"כולם כבר יודעים שזאת מלחמה, לא מבצע מוגבל. אפילו ראש הממשלה והשרים אומרים 'מלחמה', אומר תום וגנר, בעלי משרד יחסי ציבור אשקלוני ובין מובילי המיזם. "ההבדל הגדול הוא לא מבחינת הכוחות הפועלים בשטח, שימשיכו לעשות את מה שצריך, אלא מבחינתנו כאן בעורף. לכן פנית, יחד עם קבוצת בעלי עסקים מאשקלון, אשדוד, באר שבע ועירי הדרום בפנייה רשמית לראש הממשלה, שר האוצר ושר הכלכלה בדרישה להכריז על צוק איתן כעל מלחמה". וגנר קורא לבעלי עסקים באזור הדרום להצטרף למיזם ולקריאה הנואשת לממשלה לשנות את הגדרות המבצע ובכך את עתידם הכלכלי.

יאיר הרוש, שמוליק חדד

יאיר הרוש

כ-8,200 בתי עסק באשדוד מורגרים כעסקים קטנים. להערכת מנכ"ל מרכז טיפוח יזמות (מט"י) בעיר, שוקי בן שבת, הנזק הישיר לאותם בעלי עסקים מסתכם במאות מיליוני שקלים. להערכת בן שבת, המרכולים הגדולים ממשיכים לפעול כרגיל, אך מסעדות, בתי קפה ועסקים אחרים רשמים ירידה של עד 60 אחוז בהכנסות. החלטת הממשלה שהתקבלה השבוע לכלול את אשדוד ואשקלון בתוך יישובי קו העימות ולפצות את בעלי העסקים בהתאם (ר' ידיעה נפרדת) מעוררת את ראש העירייה, יחיאל לסרי. "מדובר בהחלטה מתבקשת נוכח ההשקעות הכבדות הנדרשות מאיתנו בהתמודדות היומיומית עם ירי וגפילות טילים, בשמירה על חי התושבים ובהפעלה של שגרת חירום המעניקה להם תחושת ביטחון וחוסן נפשי", אומר לסרי. "העורף הפך לחזית, וזו בהחלט משימה לאומית שדורשת סיוע ממשלתי לרשויות המקומיות כדי לעמוד בה".

בניגוד ללסרי, בן שבת מתקשה להיות אופטימי על אף ההחלטה המעודדת. "במבצע עמוד ענן המדינה פיצתה כ-70 אחוז מהנזק שספגו בעלי העסקים", הוא אומר. "התוצאה תהיה, כמו בעבר, סגירת בתי עסק שלא ישרדו כלכלית. יש בעיה אמיתית למדינה כי היא מפצה לפי דוחות כספיים. מה קורה עם עסק חדש או עסק עונתי בצמיחה? לפי השיטה הזו נפגעים חלק מהעסקים". הפגיעה בבתי העסק בעיר הנמל ניכרת היטב. רובע הסיטי יכול להיות מקרה בוחן לעיר כולה. בימים שבשגרה פוקדים את הרובע עשרות אלפי אנשים שמגיעים למשרדי הממשלה השונים, לקניונים, לחנויות ולמסעדות ולבתי הקפה. בשבועות האחרונים התנועה באזור מורגשת בקושי ויש בעלי עסקים שאף העדיפו לסגור את החנויות. מיעוט המבקרים כמעט ונעלם בשעות הערב, כשהתושבים הסתגרו בבתיהם מחשש לתקיפה מאסיבית יותר של המפגעים מרצועת עזה. בימים רגועים יחסית ניכרת קצת יותר פעילות ברחובות, אך מספיק שתישמע אזעקה אחת על מנת שהרחובות יהיו שוב שוממים.

"התוצאה תהיה, כמו בעבר, סגירת בתי עסק שלא ישרדו כלכלית. יש בעיה אמיתית למדינה כי היא מפצה לפי דוחות כספיים. מה קורה עם עסק חדש או עסק עונתי בצמיחה?"